

Вирішіть кейси

КЕЙС 1. «Подвійна влада і право без держави»

Березень 1917 року. Внаслідок Лютневої революції 1917 року монархія ліквідована. У країні фактично склалася подвійна влада:

- з одного боку — Тимчасовий уряд,
- з іншого — Ради робітничих і солдатських депутатів.

Тимчасовий уряд ухвалює декрети про демократичні свободи, скасування станів, амністію політичних в'язнів, але відкладає вирішення аграрного питання до Установчих зборів.

1. Охарактеризуйте державну природу Тимчасового уряду.
2. Які принципи буржуазно-демократичного права він намагався запровадити?
3. Чому законодавча діяльність уряду була обмеженою та нестабільною?
4. Чи можна вважати Тимчасовий уряд легітимним носієм суверенітету?

КЕЙС 2. «Революційна доцільність чи соціалістична законність?»

1923 рік. Народний суд розглядає справу про «спекуляцію» приватного торговця. Захист посилається на відсутність чіткої правової норми, але суддя аргументує рішення «інтересами робітничого класу».

Суд застосовує положення першої кодифікації радянського права — Кримінального кодексу РСФРР 1922 р.

1. Які риси мала перша кодифікація радянського права (1920-ті рр.)?
2. Що означав принцип революційної доцільності?
3. Як співвідносились класовий підхід і правова визначеність?
4. Чи можна вважати перші радянські кодекси стабільною правовою системою?

КЕЙС 3. «Від соціалістичної законності до перебудови»

1988 рік. Громадська організація намагається зареєструватися без погодження з партійними органами. Влада відмовляє, посилаючись на «керівну роль партії», однак активісти апелюють до нових законів про гласність і демократизацію.

Ситуація відбувається в умовах перебудови, ініційованої керівництвом СРСР.

1. Які зміни у політичній системі відбулися в період перебудови?
2. Як трансформувалася роль КПРС?
3. Що нового з'явилося у формах кодифікації та законодавства 1950–1960-х і пізніше?
4. Чи можна говорити про перехід до правової держави?

 Теми для есе (оберіть одну тему та напишіть есе, до 3 сторінок)

1. Лютнева революція 1917 р. як спроба правової модернізації Росії: причини, зміст, наслідки.

2. Тимчасовий уряд і проблема легітимності влади: між правом і революційною реальністю.
3. Перша кодифікація радянського права 1920-х років: право як інструмент класової політики.
4. Соціалістична законність і її еволюція: від революційної доцільності до нормативної стабільності.
5. Друга кодифікація радянського права та “Основи законодавства”: централізація чи уніфікація?
6. Перебудова і трансформація радянської політичної системи: роль права в умовах кризи держави.

 Завдання «Продовжіть думку»

1. Лютнева революція 1917 року зруйнувала самодержавство, але не створила стабільної правової системи, тому що ...
2. Законодавча діяльність Тимчасового уряду була суперечливою, адже з одного боку ..., а з іншого — ...
3. Перша кодифікація радянського права відображала ідею класового підходу, що проявлялося в тому, що ...
4. Принцип революційної доцільності фактично підміняв собою законність, оскільки ...
5. Друга кодифікація радянського права у 1950–1960-х роках відрізнялася від попередньої тим, що ...
6. Перебудова змінила співвідношення між партією, державою і правом, унаслідок чого ...